

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๑๐๐๓/๑๘๐๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส14703 ๙46
วันที่ : ๕22181/58
วันที่ : 17 พ.ย. 58 เวลา : 15:30

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติความปลอดภัยทางชีวภาพ พ.ศ. ...

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๓๓๔๗๔
ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ต่อร่างพระราชบัญญัติความปลอดภัยทางชีวภาพ พ.ศ. ... เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
ตั้งความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้วขอเรียน ดังนี้

๑. ไม่มีข้อขัดข้องในหลักการและเนื้อหาสาระโดยรวมของร่างพระราชบัญญัติ
ความปลอดภัยทางชีวภาพ พ.ศ. เนื่องจากสอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้อนุสัญญาว่าด้วย
ความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biodiversity - CBD) แผนกลยุทธ์ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ ค.ศ. ๒๐๑๑ – ๒๐๒๐ และเป้าหมายไอจิ (Strategic Plan for Biodiversity 2011 – 2020
and Aichi Targets) รวมทั้งสอดคล้องกับการดำเนินการตามวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (post-2015
development agenda) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs)

๒. โดยที่ไทยเป็นภาคีพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ
จึงไม่อาจออกพระราชบัญญัติที่ขัดกับพันธกรณีตามพิธีสารฯ (ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อ ๒๗ ของอนุสัญญา
กรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๖๙ ซึ่งเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศด้วย)
และมีความเห็นเบื้องต้นว่า บางมาตราในร่างพระราชบัญญัติฯ อาจไม่สอดคล้องกับพันธกรณีตามพิธีสารฯ ดังนี้

๒.๑ มาตรา ๓

๒.๑.๑ คำนิยามของคำว่า “ใช้ในสภาพควบคุม” ตามร่างพระราชบัญญัติฯ
หมายถึง “ทดสอบความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมไม่ว่าโดยวิธีใดก็ตาม...” อาจมี
ความหมายแคบกว่าคำว่า “contained use” ตามข้อ 3 (b) ของพิธีสารฯ ซึ่งหมายถึง การดำเนินการใดๆ
(any operation) เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตพันธุกรรมในสถานที่ที่มีการจำกัดการติดต่อหรือสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม
ภายนอก ซึ่งคำนิยามของคำนี้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ เดิม ได้บัญญัติให้หมายถึง “การดำเนินการใดๆ
ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมทุกลักษณะในสภาพควบคุมปิด ซึ่งมีการใช้หรือสภาพกีดขวางทาง
กายภาพ หรือเคมี หรือชีววิทยา หรือหลายลักษณะรวมกัน เพื่อจำกัดการติดต่อสัมผัสกับสิ่งมีชีวิตและหรือ
สิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งการสัมผัสนั้นอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของมนุษย์” ดังนั้น
จึงเห็นว่า การใช้ถ้อยคำตามคำนิยามของคำนี้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ เดิมน่าจะมีความชัดเจนและสอดคล้อง
กับถ้อยคำที่ใช้ในพิธีสารฯ มากกว่า

/๒.๑.๒...

๒.๑.๒ สำหรับคํานิยามของคำว่า “กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม” นั้น เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๑๘ ของพิธีสารฯ และสอดคล้องกับเนื้อหาในหมวด ๓ ว่าด้วยการควบคุมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของร่างพระราชบัญญัติฯ ซึ่งระบุให้เจ้าของหรือผู้มีไว้ครอบครอง มีหน้าที่ในการดูแลเรื่องการปิดฉลากและการจัดทำเอกสารกำกับ จึงเห็นควรเพิ่มเติมถ้อยคำในคํานิยามของคำดังกล่าวไว้หลังคำว่า “บรรจุ” ให้ครบถ้วน ดังนี้ “...บรรจุ ปิดฉลาก จัดทำเอกสารกำกับ และทำลายหรือกำจัด ซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม”

๒.๒ มาตรา ๔ เป็นการกำหนดข้อยกเว้นการใช้บังคับร่างพระราชบัญญัติฯ โดยไม่ใช้บังคับกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เป็นยาสำหรับมนุษย์หรือสัตว์ตามที่มีกฎหมายควบคุมอยู่แล้ว ในขณะที่ข้อ ๕ ของพิธีสารฯ กำหนดข้อยกเว้นไม่ใช้บังคับกับการเคลื่อนย้ายข้ามแดน (transboundary movement) ของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เป็นยาสำหรับมนุษย์เท่านั้น ดังนั้น มาตรา ๔ ของร่างพระราชบัญญัติฯ จึงเป็นการกำหนดข้อยกเว้นกว้างกว่าที่กำหนดไว้ในพิธีสารฯ อย่างไรก็ตาม หากเป็นความประสงค์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผู้กร่างพระราชบัญญัติฯ กระทรวงการต่างประเทศก็ไม่มีข้อขัดข้อง

๓. นอกจากนี้ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

๓.๑ มาตรา ๑๔ (๒) เห็นควรปรับแก้ถ้อยคำจาก “ประสานระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้” เป็น “ประสานระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้” เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ของร่างพระราชบัญญัติฯ

๓.๒ มาตรา ๒๑ ซึ่งเกี่ยวโยงกับมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ นั้น มีข้อสังเกตว่า เหตุใดจึงใช้คำว่า “ผู้เป็นต้นเหตุที่ทำให้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้ปะปนหรือแพร่กระจายสู่สิ่งแวดล้อม...” ซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๑๙ ที่กำหนดว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม...” และมาตรา ๒๐ ที่กำหนดว่า “...ห้ามมิให้ผู้ใดปลดปล่อยสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในเขตอนุรักษ์...” อย่างไรก็ตาม หากผู้กร่างพระราชบัญญัติฯ มีเจตนารมณ์ที่จะเลือกใช้คำว่า “ผู้เป็นต้นเหตุ” เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากการใช้คำว่า “ผู้ใด” ในมาตราอื่น กระทรวงการต่างประเทศก็ไม่มีข้อขัดข้อง

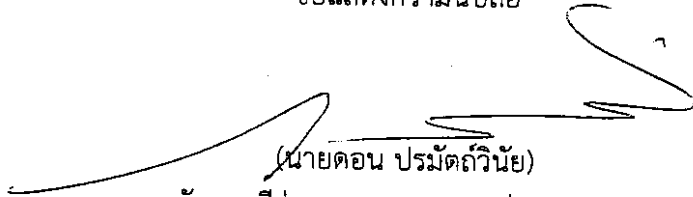
๓.๓ มาตรา ๒๒ วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ได้มาจากการพัฒนาขึ้นภายในราชอาณาจักร...” แต่คำว่า “พัฒนา” ไม่ได้มีคํานิยามปรากฏไว้ในมาตรา ๓ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ดังนั้น หากพิจารณาเห็นว่า สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ได้จากการพัฒนานั้นน่าจะหมายถึง การทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมขึ้นใหม่ ซึ่งได้ระบุเป็นข้อยกเว้นไว้ในส่วนคํานิยาม “ผลิต” ตามมาตรา ๓ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ว่า ไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “ผลิต” จึงควรพิจารณาปรับแก้เป็น “ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ได้มาจากการทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมขึ้นใหม่ภายในราชอาณาจักร...”

สำหรับวรรคสอง เห็นควรปรับแก้ถ้อยคำจาก “การแจ้งและการครอบครอง” เป็น “การแจ้งการครอบครอง” เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำในวรรคแรก

๓.๔ มาตรา ๔๖ วรรคสอง เห็นควรเพิ่มเติมถ้อยคำ ดังนี้ “...ให้เจ้าของและผู้ครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นทำลายหรือกำจัด...” เพื่อให้ครอบคลุมถึงหน้าที่ของเจ้าของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่จะต้องทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมด้วย ไม่เฉพาะแต่ผู้ครอบครองเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมดีวินัย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ

กองกิจการเพื่อการพัฒนา

โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๑๗๓

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๘๐